

Kampkraft og bærekraft – høringsuttalelse fra Norges Forsvarsforening

Da forsvarssjef Haakon Bruun-Hansen la frem sitt råd til regjeringen høsten 2015 valgte han en nøktern linje. En linje mange har karakterisert som et minimumsforvar. Regjeringen har i sin proposisjon langt på vei fulgt forsvarssjefens militærfaglige anbefalinger og lagt frem en struktur som vil koste ti milliarder kroner mindre enn hva forsvarssjefen har anbefalt.

Norges Forsvarsforening stiller seg i hovedsak bak den struktur som er lagt frem, med visse unntak, som vi skal komme tilbake til. Vi anser strukturen som en balansert struktur og har tillit til at den utredningskapasitet forsvarssjefen innehar er den som gir mest mulig kampkraft igjen for pengene.

Norges Forsvarsforening mener likevel at det er **tre hovedproblemer** som knytter seg til finansieringen. For det første er det viktig å understreke at de ekstrabevilgningene som regjeringen varsler i langtidsplanen ikke medfører en opprustning, men at bevilgningene snarere bidrar til å stabilisere et forvar som gjennom en mange år har vært underfinansiert. Forsvarsforeningen har en rekke ganger gitt uttrykk for at Forsvaret både er underdimensjonert og underfinansiert og når regjeringen nå foreslår å øke bevilgningene med 165 milliarder kroner over 20 år, så er ikke dette tilstrekkelig til å utvikle den forsvarsstruktur landet trenger. For å møte utfordringene i en situasjon som sikkerhetspolitisk og sikkerhetsmessig blir stadig mer kompleks, er det nødvendig med bevilgninger ut over det regjeringen nå har foreslått - bevilgninger ut over det som kreves for å stabilisere det forvaret vi allerede har. Derfor støtter Norges Forsvarsforening NATOS henstilling om en økning av forsvarsbudsjettet til 2 prosent av brutto nasjonalprodukt, BNP.

I denne forbindelse er det viktig å understreke at med de ekstrabevilgninger som er foreslått følger det også et krav om innsparinger. Blant annet skal Forsvaret redusere driftsutgiftene med 40 milliarder kroner over de kommende 20 år. Vi tror dette blir vanskelig å oppnå i praksis. Erfaringsmessig er det lett å bli optimistisk når slike nødvendige spareplaner legges frem. De skal også realiseres, noe som fører til nedleggelse. Men her er bare ett svar gyldig: Når et lite land som Norge skal fordele knappe midler, er det helhetshensynet som må gjelde.

I den forbindelse er det viktig å merke seg at så vel forsvarssjefen som regjeringen har lagt frem en helhetlig struktur. Flere røster har hevdet at for å møte krav om opprettholdelse av baser og avdelinger, vil det være opportunt å redusere antall kampfly. Dette resonnement vil Forsvarsforeningen advare mot. Behovsanalysene som ligger til grunn for antall F-35 kampfly, beskriver hvilke oppgaver de skal kunne løse. De siste analysene, som ble gjennomført i 2015 bygger på en oppdatert trusselvurdering. Forutsetningene er at de **nasjonale** oppgavene i en høyintensitetssituasjon vil kreve 52 fly. Norges Forsvarsforening ser ingen grunn til å bestride disse analysene. Forsvarssjefen har ved flere anledninger understreket at antall kampfly må ligge fast. Her bør man legge avgjørende vekt på rådet fra forsvarssjefen, som tross alt har ansvaret for helheten.

Det andre hovedproblemet tilknyttet finansieringen av Forsvaret er den særlige kostnadsveksten vi finner innen forsvarsektoren. Det synes nå som om den «forsvarsspesifikke kostnadsvekst» som knytter seg til anskaffelse og drift av høyteknisk materiell er politisk akseptert. Vi registrerer at denne er lagt inn som en «bunnplanke» i langtidsplanen. Vi ser imidlertid med bekymring på

forsvarsbudsjettets stadig synkende andel av statsbudsjettet. Dette betrakter vi som et tegn på at det er helt andre oppgaver i samfunnet enn Forsvaret som er gitt høyere prioritet.

Det tredje hovedproblemet, eller snarere hovedutfordringen, er konsistens i bevilgningene i tiden som kommer. Norges Forsvarsforening oppfatter det slik at det må et bredt politisk forlik til for å unngå igjen å komme i en situasjon der Forsvaret blir underfinansiert. Det sier seg selv – eksempelvis - at vi ikke kan ha det slik at bare to fregatter – i en periode bare en fregatt – kunne seile på grunn av lav bemanning og vedlikehold som stadig ble utsatt.

Av dette følger at Stortinget minst må bevilge de midler som det er lagt opp til i langtidsplanen og at opptrappingsplanen følges. Stortinget bør derfor bredt slutte seg til forslaget om at forsvarsrammen 2020 løftes til et nivå som ligger om lag 7,2 milliarder kroner over dagens nivå. Det vil være særdeles lite tillitsskapende hvis ikke en opptrapping gjenspeiles i budsjettet for 2017.

Det er fortsatt svakheter i forsvarsstrukturen som må løses gjennom bevilgninger. Også dette betyr at målet om 2 prosent av brutto nasjonalprodukt er høyst relevant.

Norges Forsvarsforening ser positivt på at regjeringen vil fryse investeringer i Hæren og gjennomføre en studie av landmakten. Men å redusere Heimevernet allerede nå, før studien er utført i 2017, må være feil politikk. Stortinget må sørge for at HV ikke reduseres. Stortinget må også merke seg at forsvarssjefen har dimensjonert HV kun etter militære behov og at vi trenger HV også til sivile formål. Norges Forsvarsforening mener HV også må ses i lys av en mulig hybridkrig og mener det er fornuftig å fryse dagens HV inntil landmaktstudien er gjennomført. For Hæren og Heimevernet er stedskjennskap og gode transportløsninger nøkkelord. Det første **kan** bli en mangel, det siste **er** en mangel. Norges Forsvarsforening mener det er riktig å foreta en analyse av landmakten før nye store investeringer foretas.

God overvåking og etterretning må prioriteres. Et godt situasjonsbilde er avgjørende for riktige beslutninger i fred, krise og væpnet konflikt. Da er det nødvendig å finne en erstatting til de maritime overvåkingsflyene av typen Orion og samtidig sørge for en oppgradering av luftovervåkingskapasiteten. Norge har et spesielt ansvar for å holde orden på havområdene i nord.

Norges Forsvarsforening vil understreke at for at NATO-pakten skal ha verdi må Forsvaret tilrettelegges slik at allierte kan komme til unnsetning dersom behovet melder seg. Denne erkjennelse fremstår som et grunnleggende element i forsvarssjefens militærfaglige råd, FMR. I tillegg til strategisk etterretning må Norge holde seg med et førstelinjeforsvar som skal kunne virke avskrekkende på en motstander. Ut over dette må Norge ha evnen til å motta forsterkning.

Dersom vi ikke legger disse kriteriene til grunn ved utformingen av vårt fremtidige forsvar, vil det oppstå en uheldig ubalanse. Vi vil i den forbindelse igjen presisere nødvendigheten av at det inngås et bredt forsvarspolitisk forlik, slik at disse kriteriene kan oppfylles.

Lars Myraune (sign)

President, Norges Forsvarsforening

Christian Bugge Hjorth (sign)

Generalsekretær, Norges Forsvarsforening